

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-1/06/DJ

Warszawa, dn. 21 lipca 2006 r.

DECYZJA Nr RWA-29/2006

I. Na podstawie art. 23c ust. 1 w związku z art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080) oraz stosownie do treści art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zm.) po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za **praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działania STOEN S.A. z siedzibą w Warszawie, polegające na bezprawnym tj. sprzecznym z § 37 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci (Dz. U. z 2005 r. Nr 2, poz. 6) obciążaniu odbiorców, niebędących właścicielami układów pomiarowo – rozliczeniowych, kosztami sprawdzenia prawidłowości działania tych układów w sytuacji, gdy układów tych nie poddano badaniom laboratoryjnym,

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 23c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zobowiązuje się STOEN S.A. z siedzibą w Warszawie do opublikowania, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszej decyzji, w „Gazecie Stołecznej” – dodatku lokalnym do „Gazety Wyborczej”, „Metro” i „Metropol” oświadczenia następującej treści:

*„STOEN S.A. z siedzibą w Warszawie oświadcza, iż obciążając odbiorców, niebędących właścicielami układów pomiarowo – rozliczeniowych, kosztami sprawdzenia stanu technicznego układów pomiarowo – rozliczeniowych w sytuacji, gdy układów tych nie poddano badaniom laboratoryjnym, **działał bezprawnie** tj. niezgodnie z § 37 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci (Dz. U. z 2005 r. Nr 2, poz. 6). Działanie to zostało uznane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080).*

STOEN S.A. z siedzibą w Warszawie oświadcza, iż opisana powyżej praktyka jako naruszająca zbiorowe interesy konsumentów została wyeliminowana z działania Spółki.”

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2005 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie wszczął postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy w związku ze stosowanym przez spółkę STOEN S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej: STOEN lub Spółka) sposobem załatwiania składanych przez odbiorców reklamacji dotyczących działania układów pomiarowo – rozliczeniowych nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Powyższe postępowanie wyjaśniające zostało wszczęte w związku z przekazaną do Delegatury UOKiK w Warszawie skargą konsumenta. W ww. piśmie konsument podniósł, iż w związku z otrzymaniem faktury wykazującej, jego zdaniem, zbyt duże zużycie energii oraz podejrzeniem nieprawidłowej pracy licznika zgłosił Spółce reklamację działania układu pomiarowo – rozliczeniowego. Z uwagi na fakt, że przeprowadzona w mieszkaniu odbiorcy kontrola stanu technicznego tego układu nie wykazała nieprawidłowości jego działania Spółka obciążyła odbiorcę opłatą za sprawdzenie układu pomiarowo - rozliczeniowego.

Analiza przedstawionego przez konsumenta stanu faktycznego zrodziła podejrzenie, że działania Spółki w zakresie załatwiania reklamacji składanych przez odbiorców mogą naruszać obowiązujące w tym zakresie przepisy prawne.

Prezes Urzędu ustalił bowiem, że zgodnie z treścią § 37 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci (Dz. U. z 2005 r. Nr 2, poz. 6) (dalej: rozporządzenie przyłączeniowe), odbiorca, niebędący właścicielem układu pomiarowo – rozliczeniowego¹, pokrywa koszty sprawdzenia prawidłowości działania tego układu oraz badania laboratoryjnego tylko w przypadku, gdy w wyniku badania laboratoryjnego nie stwierdzono nieprawidłowości w działaniu elementów układu pomiarowo – rozliczeniowego. Przywołany przepis przewiduje obowiązek ponoszenia kosztów sprawdzenia stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego przez odbiorcę tylko w sytuacji, gdy układ ten zostaje poddany również badaniu laboratoryjnemu, a badanie to nie potwierdzi nieprawidłowości w działaniu elementów tego układu. Wskazany przepis nie odnosi się natomiast do przypadku, gdy prawidłowość funkcjonowania licznika zbadano tylko i wyłącznie w toku przeprowadzonej przez pracowników przedsiębiorstwa energetycznego kontroli licznika w domu odbiorcy. Prezes Urzędu powziął zatem wątpliwość, czy niestwierdzenie nieprawidłowości działania licznika w toku zwykłego badania jego stanu technicznego może stanowić podstawę obciążania odbiorcy kosztami tego badania.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Warszawie wszczął postępowanie wyjaśniające, w toku którego zwrócił się do STOEN, pismem z dnia 3 sierpnia 2005 r., o przedstawienie przyjętego przez Spółkę trybu zgłaszania przez odbiorców reklamacji na działanie licznika, trybu ich rozpatrywania przez

---

¹ Zawarte w niniejszej decyzji rozważania dotyczące obowiązku ponoszenia przez odbiorców kosztów sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo – rozliczeniowych dotyczą tylko odbiorców niebędących właścicielami tych układów.

Spółkę oraz zakresu działań, jakie Spółka podejmuje w związku z otrzymaną reklamacją odbiorcy. Delegatura UOKiK w Warszawie wezwała STOEN w szczególności do wskazania, w jakich przypadkach, w związku ze złożoną reklamacją na działanie licznika, Spółka dokonuje sprawdzenia stanu technicznego układu pomiarowo rozliczeniowego zainstalowanego u odbiorcy, a w jakich laboratoryjnego badania tego układu oraz do przedstawienia przyjętego przez Spółkę sposobu rozliczania kosztów sprawdzenia prawidłowości działania układu pomiarowo – rozliczeniowego oraz badania laboratoryjnego tego układu.

W odpowiedzi na wezwanie Delegatury UOKiK w Warszawie, STOEN, pismem z dnia 19 sierpnia 2005 r., poinformował, iż w zakresie rozpatrywania reklamacji związanych z działaniem układów pomiarowo – rozliczeniowych nie posiada żadnych szczegółowych pisemnych procedur, działa jedynie w oparciu o regulacje zawarte w Taryfie energii elektrycznej STOEN S.A. 2005 r. (dalej: Taryfa STOEN) oraz w rozporządzeniu przyłączeniowym, a w szczególności w § 17 i § 37 tego rozporządzenia. Spółka zwróciła uwagę, że zgodnie z § 17 pkt 8 ww. rozporządzenia odbiorca zobowiązany jest do niezwłocznego informowania przedsiębiorstwa energetycznego o zauważonych wadach lub usterkach w układach pomiarowo – rozliczeniowych. Realizacja przez odbiorcę tego obowiązku odbywa się nieodpłatnie. Taryfa STOEN nie przewiduje bowiem za przekazanie takiej informacji żadnej opłaty. Natomiast samo sprawdzenie stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego na żądanie odbiorcy jest już odpłatne, zgodnie z katalogiem usług i czynności wykonywanych na zlecenie przyłączanego podmiotu zawartym w Taryfie STOEN. Dodatkowym, niezależnym uprawnieniem odbiorcy jest możliwość żądania od przedsiębiorstwa energetycznego wykonania badania laboratoryjnego układu pomiarowo - rozliczeniowego.

Spółka wskazała, że - zgodnie z przyjętymi przez nią zasadami postępowania przy przyjmowaniu reklamacji - pracownik przedsiębiorstwa jest zobowiązany ustalić, co jest podstawą składanej reklamacji. Na tym etapie rozróżniane są dwa przypadki:

- a) reklamacja dotycząca zawyżania wskazań przez układ pomiarowo – rozliczeniowy,
- b) inna reklamacja dotycząca nieprawidłowej pracy układu pomiarowego (polegająca na przykład na zacinaniu się tarczy lub głośniejszej pracy).

Jak poinformował STOEN, w przypadku reklamacji dotyczących nieprawidłowej pracy układu pomiarowo – rozliczeniowego, pracownik STOEN umawia się z odbiorcą na wizytę montera w celu sprawdzenia poprawności działania układu, informując, że jest to wizyta bezpłatna. Jeżeli natomiast reklamacja nie wskazuje na konkretną nieprawidłowość pracy licznika, a jedynie na zawyżanie wskazań licznika, pracownik STOEN powinien przedstawić odbiorcy trzy możliwe drogi postępowania:

- a) wizyta montera w celu sprawdzenia poprawności działania układu pomiarowo – rozliczeniowego,
- b) wymiana układu pomiarowo - rozliczeniowego i skierowanie go do badania laboratoryjnego,
- c) sprawdzenie urządzenia przez montera i po tym sprawdzeniu skierowanie urządzenia do badania laboratoryjnego.

STOEN wyjaśnił, iż w trakcie kontroli technicznej monter może jedynie określić, czy licznik posiada bieg jałowy wirnika. Jeżeli to właśnie bieg jałowy wirnika stanowił podstawę reklamacji odbiorcy, stwierdzenie tej wady w trakcie kontroli technicznej powoduje skierowanie układu do badania laboratoryjnego na koszt STOEN. W przypadku natomiast stwierdzenia poprawnej pracy układu kontrola jest kończona, a odbiorca zostaje obciążony jej kosztami zgodnie z Taryfą STOEN.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego Delegatura UOKiK w Warszawie podjęła działania mające na celu ustalenie właściwej wykładni przepisu § 37 ust. 3

rozporządzenia przyłączeniowego. Z prośbą o przedstawienie interpretacji tego przepisu Delegatura UOKiK w Warszawie zwróciła się pismem z dnia 17 listopada 2005 r. do Oddziału Centralnego Urzędu Regulacji Energetyki, natomiast pismem z dnia 9 grudnia 2005 r. do Departamentu Bezpieczeństwa Energetycznego Ministerstwa Gospodarki. Zarówno stanowisko wyrażone przez URE (pismo z dnia 25 listopada 2005 r.), jak i Ministerstwo Gospodarki (pismo z dnia 17 stycznia 2006 r.) wskazywały, iż – w świetle § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego – nie jest uzasadnione obciążanie odbiorcy kosztami sprawdzenia stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego, jeżeli nie przeprowadzono badań laboratoryjnych tego układu.

Mając na uwadze wyjaśnienia przekazane przez STOEN oraz przedstawioną przez URE oraz Ministerstwo Gospodarki wykładnię przepisu § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie postanowieniem z dnia 24 stycznia 2006 r. wszczął przeciwko STOEN postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pod zarzutem sprzecznego z § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego obciążania odbiorców, niebędących właścicielami układów pomiarowo – rozliczeniowych, kosztami sprawdzenia prawidłowości działania tych układów w sytuacji, gdy układów tych nie poddano badaniom laboratoryjnym, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jednocześnie postanowieniem z dnia 24 stycznia 2006 r. Prezes Urzędu zaliczył w poczet materiałów dowodowych: pismo STOEN z dnia 19 sierpnia 2005 r. wraz z załącznikami, pismo Delegatury UOKiK w Warszawie z dnia 17 listopada 2005 r. do Oddziału Centralnego URE, pismo Delegatury UOKiK w Warszawie z dnia 9 grudnia 2005 r. do Departamentu Bezpieczeństwa Energetycznego Ministerstwa Gospodarki, pismo Oddziału Centralnego URE z dnia 25 listopada 2005 r. oraz pismo Departamentu Bezpieczeństwa Energetycznego Ministerstwa Gospodarki z dnia 17 stycznia 2006 r. uzyskane w toku przeprowadzonego uprzednio postępowania wyjaśniającego (sygn. sprawy RWA-40-22/05/DJ).

W odpowiedzi na zawiadomienie Prezesa Urzędu o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, STOEN w piśmie z dnia 17 lutego 2006 r. ponownie przedstawił stosowane przez Spółkę procedury związane ze sprawdzeniem prawidłowości działania układu pomiarowo – rozliczeniowego, wskazał podstawy prawne swego działania oraz przekazał dane statystyczne dotyczące podjętych przez STOEN czynności związanych ze sprawdzeniem układów pomiarowo – rozliczeniowych w I półroczu 2005 r. Spółka podważała również przyjętą przez Prezesa Urzędu wykładnię przepisu § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego i zakwestionowała uznanie jej działań za naruszające przepis art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jednocześnie jednak Spółka wskazała, że w celu wyeliminowania jakichkolwiek podejrzeń odnośnie stosowania przez nią bezprawnych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, jest gotowa złożyć na mocy art. 23f ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zobowiązanie do zaniechania pobierania opłat za sprawdzenie prawidłowości działania układu pomiarowo – rozliczeniowego na żądanie odbiorcy bez przeprowadzania laboratoryjnego badania tego układu.

Pismem z dnia 27 kwietnia 2006 r. STOEN wniósł o wydanie w niniejszej sprawie decyzji w trybie art. 23f ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz przekazał treść zobowiązania, o jakim mowa w ww. przepisie ustawy.

Delegatura UOKiK w Warszawie w piśmie z dnia 10 maja 2006 r. poinformowała Oddział Centralny URE o stanowisku reprezentowanym w niniejszej sprawie przez STOEN oraz zwróciła się o ustosunkowanie się URE do twierdzeń podniesionych przez Spółkę. Odpowiedź na niniejsze pismo Oddział Centralny URE przekazał w dniu 19 maja 2006 r.

Pismem z dnia 8 czerwca 2006 r. Prezes Urzędu zawiadomił przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie został wyznaczony termin na zapoznanie się strony z materiałem zebrany w aktach postępowania. Pełnomocnik Spółki zapoznał się z materiałem zebrany w aktach niniejszego postępowania w dniu 21 czerwca 2006 r.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Spółka STOEN S.A. z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorstwem energetycznym świadczącym usługi dostarczania energii elektrycznej na rzecz odbiorców z terenu Warszawy. Działalność w zakresie przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej prowadzona jest przez STOEN w oparciu o przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jedn. z 2006 r. Dz. U. Nr 89, poz. 625) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy, w tym: rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci (Dz. U. z 2005 r. Nr 2, poz. 6) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. Nr 105, poz. 1114) (dalej: rozporządzenie taryfowe).

Stosownie do treści art. 1 ust. 1 Prawa energetycznego, ustawa ta określa zasady kształtowania polityki energetycznej państwa, zasady i warunki zaopatrzenia i użytkowania paliw i energii, w tym ciepła, oraz działalności przedsiębiorstw energetycznych, a także określa organy właściwe w sprawach gospodarki paliwami i energią. Należy podkreślić, iż jednym z celów ww. ustawy wskazanych w art. 1 ust. 2 jest tworzenie warunków do równoważenia interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców paliw i energii. Realizując ten postulat ustawodawca zamieścił zarówno w ustawie Prawo energetyczne, jak i w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, szereg przepisów szczegółowo regulujących kwestię praw i obowiązków przedsiębiorstw energetycznych oraz odbiorców w zakresie dostarczania paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła.

W § 17 pkt 8 rozporządzenia przyłączeniowego ustawodawca nałożył na odbiorcę obowiązek informowania przedsiębiorstwa energetycznego o zauważonych wadach lub usterkach w układzie pomiarowo – rozliczeniowym i o innych okolicznościach mających wpływ na możliwość niewłaściwego rozliczenia za energię elektryczną oraz o powstałych przerwach w dostarczaniu energii elektrycznej lub niewłaściwych jej parametrach.

Niezależnie od powyższego w § 37 ww. rozporządzenia ustawodawca wskazał, iż odbiorca może wystąpić do przedsiębiorstwa energetycznego z żądaniem sprawdzenia prawidłowości działania układu pomiarowo – rozliczeniowego bądź laboratoryjnego działania tego układu. Stosownie do treści § 37 ust. 1 rozporządzenia przyłączeniowego, na żądanie odbiorcy przedsiębiorstwo energetyczne dokonuje sprawdzenia prawidłowości działania układu pomiarowo – rozliczeniowego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia zgłoszenia żądania, stosownie natomiast do treści § 37 ust. 2 tego rozporządzenia, odbiorca ma prawo żądać laboratoryjnego sprawdzenia prawidłowości działania układu pomiarowo – rozliczeniowego; badanie laboratoryjne przeprowadza się w ciągu 14 dni od dnia zgłoszenia żądania. Kwestię rozliczeń za sprawdzenie prawidłowości działania układu reguluje § 37 ust. 3 rozporządzenia. Zgodnie z treścią tego przepisu, odbiorca, niebędący właścicielem układu

pomiarowo – rozliczeniowego, pokrywa koszty sprawdzenia prawidłowości działania tego układu oraz badania laboratoryjnego tylko w przypadku, gdy w wyniku badania laboratoryjnego nie stwierdzono nieprawidłowości w działaniu elementów układu pomiarowo – rozliczeniowego.

Stawki opłat i sposób obliczania opłat pobieranych za usługi lub czynności wykonywane na dodatkowe zlecenie przyłączonego podmiotu, stosownie do treści § 22 ust.1 rozporządzenia taryfowego, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej może ustalić w taryfie. Opłaty te ustala się za: 1) przerwanie i wznowienie dostarczania energii elektrycznej; 2) sprawdzenie prawidłowości wskazań układu pomiarowo – rozliczeniowego; 3) usługi pogotowia technicznego.

Taryfa energii elektrycznej STOEN S.A. 2005 r. określa zasady stosowania opłat za dodatkowe usługi lub czynności wykonywane na dodatkowe zlecenie przyłączonego podmiotu w rozdziale 9. Pkt 9.1 Taryfy STOEN zawiera wyszczególnienie stawek opłat za czynności i usługi wykonywane na życzenie odbiorcy, w tym za sprawdzenie stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego z licznikiem do pomiaru a) bezpośredniego, b) półpośredniego, c) pośredniego oraz za laboratoryjne badanie licznika lub urządzenia sterującego. W treści Taryfy wskazano, że opłaty za laboratoryjne badanie licznika lub urządzenia sterującego nie pobiera się w przypadku, gdy licznik i urządzenie sterujące jest własnością sprzedawcy, a badanie potwierdziło nieprawidłowości. Brak jest natomiast dodatkowych zastrzeżeń w odniesieniu do stawek opłat pobieranych za sprawdzenie stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego.

STOEN nie posiada odrębnych pisemnych regulacji prawnych określających procedurę postępowania w zakresie reklamacji związanych z działaniem układu pomiarowo – rozliczeniowego. Zgodnie z wewnętrzną procedurą przyjętą przez STOEN, odbiorca zgłaszając Spółce zauważoną wadę lub usterkę może albo jednocześnie zażądać kontroli technicznej układu pomiarowo – rozliczeniowego i jego badania laboratoryjnego albo zażądać jedynie kontroli technicznej układu pomiarowo – rozliczeniowego.

W pierwszym przypadku, jeżeli przeprowadzone badanie laboratoryjne nie potwierdzi nieprawidłowości w działaniu elementów tego układu, odbiorca jest obciążony kosztami badania laboratoryjnego. STOEN nie pobiera opłaty za przeprowadzenie technicznej kontroli prawidłowości działania układu.

W drugim przypadku tj. w sytuacji, gdy odbiorca zgłasza Spółce jedynie żądanie przeprowadzenia technicznej kontroli układu możliwe są następujące scenariusze:

1) Monter sam kieruje urządzenie pomiarowe do badania laboratoryjnego

Jeżeli monter podczas kontroli technicznej układu stwierdzi wadę związaną z jałowym biegiem licznika, urządzenie pomiarowe jest kierowane do badania laboratoryjnego na koszt STOEN. W takim wypadku odbiorca nie ponosi żadnych opłat.

2) Monter nie stwierdza usterek, ale odbiorca żąda badania laboratoryjnego

Pomimo pozytywnego wyniku kontroli technicznej układu, odbiorca może zażądać laboratoryjnego sprawdzenia prawidłowości działania układu. Jeżeli wynik badania laboratoryjnego nie potwierdzi istnienia nieprawidłowości, odbiorca zostaje obciążony kosztami badania laboratoryjnego. STOEN nie obciąża go kosztami kontroli technicznej.

3) Monter nie stwierdza usterek, odbiorca nie żąda badania laboratoryjnego

Jeżeli monter w toku kontroli technicznej działania układu nie stwierdzi jego nieprawidłowości, a odbiorca nie zażąda badania laboratoryjnego, procedura kontroli jest kończona, a odbiorca zostaje obciążony kosztem kontroli technicznej.

Z danych statystycznych przekazanych przez STOEN wynika, iż w 2005 r. zgłoszono do Spółki 640 reklamacji na działanie układu pomiarowo – rozliczeniowego, w tym 77 reklamacji wraz z jednoczesnym żądaniem przeprowadzenia badania laboratoryjnego oraz 563 reklamacje bez jednoczesnego żądania przeprowadzenia badania laboratoryjnego. Spośród liczby 563 odbiorców składających reklamacje na działanie układu bez jednoczesnego żądania przeprowadzenia badania laboratoryjnego, w 98 przypadkach odbiorcy zwrócili się o dodatkowe przeprowadzenie badania laboratoryjnego układu po niestwierdzeniu przez monterów w trakcie kontroli technicznej nieprawidłowości działania tego układu. W pozostałych 465 przypadkach odbiorcy uznali sprawdzenie dokonane przez montera za wiarygodne i nie zwrócili się o dodatkowe przeprowadzenie badania laboratoryjnego.

Jak poinformowała Spółka, w 2005 r. w 96 przypadkach odbiorcy zostali obciążeni opłatą za przeprowadzenie kontroli technicznej układu w sytuacji, gdy kontrola dokonana przez montera nie potwierdziła jakichkolwiek nieprawidłowości w pracy tego układu, a nie poddano go badaniom laboratoryjnym.

Z prośbą o przedstawienie wykładni treści § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego Delegatura UOKiK w Warszawie zwróciła się w toku niniejszego postępowania do Ministerstwa Gospodarki oraz Urzędu Regulacji Energetyki. Ministerstwo Gospodarki jednoznacznie stanęło na stanowisku, że zgodnie z treścią ww. przepisu rozporządzenia, obciążanie odbiorcy kosztami sprawdzenia stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego, jeżeli nie przeprowadzono badań laboratoryjnych tego układu, jest nieuzasadnione. Również Urząd Regulacji Energetyki wskazał, iż *„zasadnym wydaje się pogląd, że nie jest możliwe obciążanie odbiorcy opłatą w przypadku, gdy przedsiębiorstwo energetyczne nie przeprowadziło badania laboratoryjnego”*.

Wykładnię § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego przedstawioną przez Ministerstwo Gospodarki i Urząd Regulacji Energetyki zakwestionowała Spółka. Przeciwno zasadności przyjętej interpretacji ww. przepisu rozporządzenia STOEN wskazał następujące argumenty.

I.

Spółka podniosła, że § 37 rozporządzenia przyłączeniowego przewiduje możliwość odrębnego żądania sprawdzenia prawidłowości działania układu oraz żądania przeprowadzenia laboratoryjnego badania układu, a w związku z powyższym również Taryfa STOEN przewiduje dwie odrębne opłaty: za sprawdzenie prawidłowości działania układu oraz za badanie laboratoryjne. Przyjęcie wykładni § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego, zgodnie z którą opłata za sprawdzenie prawidłowości działania układu może być przez przedsiębiorstwo energetyczne pobierana tylko wówczas, gdy układ ten został poddany badaniom laboratoryjnym, a badania te nie wykazały nieprawidłowości w działaniu elementów tego układu, powoduje, że *de facto* opłata za przeprowadzenie kontroli technicznej układu może być pobierana tylko łącznie z opłatą za przeprowadzone badania laboratoryjne. Tym samym, zdaniem STOEN, zbyt wysokie byłoby dzielenie kosztu ponoszonego w takich okolicznościach przez odbiorcę na koszt badania laboratoryjnego i opłatę za sprawdzenie techniczne układu. Zdaniem Spółki, skoro można żądać albo samego technicznego sprawdzenia układu albo sprawdzenia i badania laboratoryjnego, a Taryfa STOEN, zatwierdzona przez Prezesa Regulacji Energetyki i znajdująca oparcie ustawowe w rozporządzeniu taryfowym, przewiduje dwie odrębne opłaty, jedną za sprawdzenie i drugą za badanie laboratoryjne, logicznym jest, że musi istnieć możliwość nakładania ich osobno lub łącznie. W ocenie Spółki, wydzielenie w takiej sytuacji odrębnej opłaty za przeprowadzenie kontroli technicznej układu pozbawione byłoby jakiegokolwiek

uzasadnienia, a ponadto „gdyby ustawodawca (w rozporządzeniu taryfowym) lub Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (w Taryfie) dążył do tego, by samo sprawdzenie dokonywane było bezpłatnie, to w ogóle nie ustanowiłby opłaty za samą czynność sprawdzenia.”

II

Spółka wskazała, że prezentowaną przez Urząd wykładnię § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego należy uznać za niedopuszczalną ze względu na cel oraz zasady kalkulacji stawek opłat i cen stosowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne wynikające z Prawa energetycznego oraz rozporządzenia przyłączeniowego. Jak podkreśliła Spółka, art. 45 ust. 1 Prawa energetycznego oraz § 3 rozporządzenia taryfowego nakładają na przedsiębiorstwo energetyczne obowiązek ustalenia taryfy dla energii elektrycznej w sposób zapewniający pokrycie kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat. Ponadto, przepis § 22 rozporządzenia taryfowego wskazuje, że stawki opłat za usługi lub czynności wykonywane na dodatkowe zlecenie przyłączonego podmiotu, w tym m.in. za sprawdzenie prawidłowości wskazań układu pomiarowo – rozliczeniowego, kalkuluje się na podstawie kosztów uzasadnionych realizacji usług lub czynności, w sposób eliminujący subsydiowanie skrośne². STOEN podkreślił, iż dotychczasowy sposób działania Spółki zapewniał pokrycie kosztów uzasadnionych związanych z tymi czynnościami oraz pozwalał na uniknięcie subsydiowania skrośnego polegającego na ponoszeniu przez ogół odbiorców STOEN kosztów nieuzasadnionych reklamacji odbiorców.

III

Spółka podniosła również, że § 37 rozporządzenia przyłączeniowego nie stanowi w ogóle podstawy prawnej do nakładania przez STOEN jakichkolwiek opłat. Podstawę prawną do pobierania właściwych opłat stanowi natomiast § 22 rozporządzenia taryfowego oraz pkt 9.1. Taryfy STOEN, ustalający opłaty z tytułu sprawdzenia stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego oraz laboratoryjnego badania licznika lub urządzenia sterującego.

W konsekwencji STOEN wskazał, że jedyną interpretacją, która pozwoliłaby zachować logikę regulacji i uwzględnić *ratio legis* przepisów, jest przyjęcie, że § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy miało miejsce badanie laboratoryjne, oraz, że nie ma on w ogóle zastosowania w sytuacji, gdy ani monter nie skierował układu do badania laboratoryjnego, ani odbiorca takiego badania nie zażądał. Zdaniem STOEN, analizowany przepis rozporządzenia przyłączeniowego kładzie nacisk na prawidłowy wynik badania, nie zaś na jakiegokolwiek narzucenie obowiązku przeprowadzenia badania laboratoryjnego dla nałożenia opłaty za techniczne sprawdzenie prawidłowości działania układu. Tym samym, jak wskazała Spółka, zarzucane jej działanie nie ma charakteru bezprawnego.

Spółka podważyła również zarzut naruszania ww. działaniem zbiorowego interesu konsumentów, wskazując, iż opisane działania dotyczyły jedynie nieznaczej liczby odbiorców, nie były to zatem działania powszechne; przeciwnie – miały one charakter incydentalny.

---

² Zgodnie z § 2 pkt 11 rozporządzenia taryfowego, przez subsydiowanie skrośne należy rozumieć pokrywanie kosztów dotyczących jednego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub jednej grupy odbiorców przychodami pochodzącymi z innego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej lub od innej grupy odbiorców.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, „przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów”.

Na mocy powołanego przepisu zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed godzącymi w nie naruszeniami polegającymi na bezprawnych działaniach przedsiębiorców. Tworząc w art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów katalog działań, które będą uznawane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, ustawodawca posłużył się zwrotem „w szczególności”. Oznacza to, że wskazany katalog ma charakter przykładowy, zaś zamiarem ustawodawcy było uznanie za praktykę działań, które naruszają przepisy innych ustaw. Bezprawność, do której odwołuje się ustawodawca, oznacza sprzeczność z prawem (z przepisami innych ustaw), a także z zasadami współżycia społecznego oraz z dobrymi obyczajami. Stanowisko takie znajduje oparcie w uzasadnieniu projektu rządowego ustawy nowelizacyjnej, która wprowadziła do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przepisy regulujące postępowanie w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego i ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji; Dz. U. Nr 129, poz. 1102), zgodnie z którym „same przepisy art. 23a – 23d nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, ale także zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów” (druk sejmowy nr 366, s. 20). Przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w przeważającej mierze mają charakter procesowy. Normy materialnoprawne istotne z punktu widzenia wydania decyzji znajdują się w innych ustawach, poza ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, wydając decyzje, o jakiej mowa w art. 23c ustawy, musi zatem zastosować inne ustawy i na podstawie ich przepisów ocenić, czy działanie przedsiębiorcy było bezprawne.

W celu zastosowania normy wyinterpretowanej z treści 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK winien wykazać, iż działania przedsiębiorcy spełniają łącznie dwie przesłanki:

- a) są bezprawne,
- b) naruszają zbiorowy interes konsumentów.

Bezprawność działań STOEN, będących przedmiotem niniejszego postępowania, wynika z naruszenia przepisu § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego. Stosownie do jego treści, odbiorca, niebędący właścicielem układu pomiarowo – rozliczeniowego, pokrywa koszty sprawdzenia prawidłowości działania tego układu oraz badania laboratoryjnego tylko w przypadku, gdy w wyniku badania laboratoryjnego nie stwierdzono nieprawidłowości w działaniu elementów układu pomiarowo – rozliczeniowego. Wykładnia literalna tego przepisu nakazuje przyjąć, iż odbiorca może zostać obciążony kosztami sprawdzenia prawidłowości działania tego układu oraz badania laboratoryjnego jedynie wówczas, jeżeli licznik poddano badaniom laboratoryjnym, a te nie wykazały nieprawidłowości w pracy tego układu.

Taką też interpretację niniejszego przepisu rozporządzenia przedstawiło Ministerstwo Gospodarki w przekazanym do Delegatury UOKiK w Warszawie piśmie z dnia 17 stycznia 2006 r. Wykładnia dokonana przez Ministerstwo Gospodarki jednoznacznie wskazuje, że w świetle treści § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego nie jest uzasadnione

obciążanie odbiorcy kosztami sprawdzenia stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego, jeżeli nie przeprowadzono badań laboratoryjnych tego układu, a ponadto, że odbiorca może zostać zobowiązany do poniesienia kosztów przeprowadzonych badań jedynie w przypadku, gdy wynik badania laboratoryjnego potwierdzi prawidłowość działania układu pomiarowo - rozliczeniowego. Opłata pobierana jest wówczas według stawek opłat zatwierdzonych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w taryfie dla energii elektrycznej dla danego przedsiębiorstwa energetycznego. Analogiczne stanowisko w sprawie interpretacji ww. przepisu rozporządzenia przedstawił, na zapytanie Delegatury UOKiK w Warszawie, Urząd Regulacji Energetyki.

W ocenie Prezesa Urzędu, wskazanej powyżej interpretacji § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego nie podważają argumenty przedstawione w toku niniejszego postępowania przez Spółkę.

I

Nie jest zasadnym argument, iż przeciwko wykładni przyjętej przez Prezesa Urzędu przemawia układ stawek opłat za dodatkowe czynności dokonywane na żądanie odbiorcy wynikający z treści rozporządzenia przyłączeniowego oraz Taryfy STOEN.

Przepis § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego przewiduje dwa sposoby przeprowadzenia badań prawidłowości działania układu pomiarowo – rozliczeniowego: sprawdzenie techniczne i badania laboratoryjne. Badania te mogą zostać przeprowadzone niezależnie od siebie. Niemniej jednak, możliwość obciążenia odbiorcy opłatą za sprawdzenie techniczne prawidłowości działania układu § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego uzależnia od wyniku badania laboratoryjnego. Tym samym przeprowadzenie badania laboratoryjnego jest konieczne dla zaistnienia podstaw do pobrania od odbiorcy opłaty za wcześniej przeprowadzoną kontrolę techniczną układu.

Rozporządzenie taryfowe określa jedynie zasady kalkulacji cen i stawek opłat, nie precyzuje natomiast kwestii, czy Taryfa powinna odrębnie czy też łącznie określać stawki opłat za sprawdzenie techniczne i badanie laboratoryjne. STOEN w Taryfie za energię elektryczną 2005 r. określił oddzielne stawki opłat za wskazane sposoby przeprowadzenia badań prawidłowości działania układu pomiarowo – rozliczeniowego. Okoliczność, iż Spółka w stosowanej Taryfie przyjęła podział stawek opłat za czynności kontrolne układu pomiarowo - rozliczeniowego w żaden sposób nie stanowi argumentu przeciwko, wynikającej z treści analizowanego przepisu rozporządzenia, możliwości pobrania od odbiorcy opłaty za sprawdzenie techniczne układu tylko w przypadku, gdy jednocześnie zostaną spełnione przesłanki do pobrania opłaty za badania laboratoryjne. Zawarte w Taryfie STOEN rozróżnienie stawek opłat za poszczególne czynności kontrolne, jest uzasadnione potrzebą precyzyjnego określenia wysokości tych opłat, z uwzględnieniem rodzaju zamontowanego u odbiorcy układu pomiarowo – rozliczeniowego (pkt. 9.1.3 Taryfy). Z faktu tego nie można natomiast wnosić, iż opłaty te mogą być pobierane od odbiorców w sposób zupełnie od siebie niezależny.

II

Również drugi z argumentów podniesionych przez Spółkę nie zasługuje, zdaniem Prezesa Urzędu, na uwzględnienie. Spółka wskazała, że przyjęcie prezentowanej przez Prezesa Urzędu wykładni analizowanego przepisu spowoduje naruszenie określonych w rozporządzeniu taryfowym celów i zasad kalkulacji stawek opłat i cen stosowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne, a w szczególności naruszenie zasady eliminowania subsydiowania skrośnego. Ustosunkowując się do powyższego, należy wskazać, że powoływanie się przez Spółkę na określone przez ustawodawcę ogólne zasady kalkulacji stawek opłat oraz potrzebę takiego kształtowania tych stawek, by wyeliminować

subsydiowanie skrośne jest w tym przypadku bezzasadne. Przepisy rozporządzenia przyłączeniowego w sposób enumeratywny określają, za jakie czynności i w jakich okolicznościach przedsiębiorstwo energetyczne jest uprawnione do pobierania od odbiorców dodatkowych opłat. Przepis § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego stanowi, iż opłatę za sprawdzenie prawidłowości działania układu oraz za badanie laboratoryjne tego układu przedsiębiorstwo energetyczne może pobrać od odbiorcy tylko wtedy, gdy w wyniku badania laboratoryjnego nie stwierdzono nieprawidłowości w działaniu elementów tego układu. Z powyższego wynika, że przedsiębiorstwo energetyczne nie jest uprawnione do obciążenia odbiorcy opłatą za techniczne sprawdzenie układu, jeżeli układu tego w ogóle nie poddano badaniom laboratoryjnym albo jeżeli w wyniku badania laboratoryjnego potwierdzono nieprawidłowość jego działania. Nie oznacza to jednak, że w sytuacji, gdy zgodnie z przepisami rozporządzenia przedsiębiorstwo energetyczne nie może pobrać opłaty od konkretnego odbiorcy, jest ono uprawnione do rozłożenia tych kosztów na innych odbiorców Spółki. W ocenie Prezesa Urzędu, Spółka bezzasadnie przyjmuje w tej sytuacji możliwość przerzucenia kosztów nieuzasadnionych reklamacji na działanie układów na pozostałych odbiorców, wykluczając ponoszenie tych kosztów przez samo przedsiębiorstwo energetyczne.

III

Odnosząc się do zarzutu STOEN, iż Prezes Urzędu bezzasadnie wywodzi bezprawność działań Spółki z naruszenia przepisu § 37 rozporządzenia przyłączeniowego, gdyż przepis ten nie stanowi podstawy do pobierania jakichkolwiek opłat przez Spółkę, należy wskazać na relacje, jakie zachodzą pomiędzy uregulowaniami zawartymi w przepisach rozporządzenia taryfowego i rozporządzenia przyłączeniowego. Przepisy rozporządzenia taryfowego określają zasady kształtowania taryf, kalkulacji cen i stawek opłat oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną. Rozporządzenie to określa zatem zasady, w oparciu o które przedsiębiorstwo energetyczne opracowuje taryfę dla energii elektrycznej. Przepis § 22 tego rozporządzenia przyznaje przedsiębiorstwu energetycznemu uprawnienie do określenia w taryfie stawek opłat za sprawdzenie, na dodatkowe zlecenie przyłączonego podmiotu, prawidłowości wskazań układu pomiarowo – rozliczeniowego. Uprawnienie to Spółka zrealizowała, określając w pkt 9.1. Taryfy STOEN stawki opłat za sprawdzenie stanu technicznego układu pomiarowo - rozliczeniowego oraz badania laboratoryjnego licznika lub urządzenia sterującego.

Przepisy rozporządzenia przyłączeniowego określają natomiast warunki funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, w tym m.in. warunki świadczenia usług przesyłania, dystrybucji energii elektrycznej, prowadzenia ruchu sieciowego, eksploatacji sieci oraz korzystania z systemu elektroenergetycznego i połączeń międzysystemowych oraz sposób załatwiania przez przedsiębiorstwa energetyczne reklamacji składanych przez odbiorców. Uregulowanie zawarte w § 37 tego rozporządzenia wskazuje, w jakich okolicznościach i na jakich zasadach przedsiębiorstwo energetyczne jest uprawnione do pobierania od odbiorców opłat za sprawdzenie, na dodatkowe ich zlecenie, prawidłowości wskazań układu pomiarowo – rozliczeniowego tj. opłaty za techniczną kontrolę układu oraz za jego badanie laboratoryjne. Z powyższego wynika, że analizowany § 37 rozporządzenia przyłączeniowego należy traktować jako przepis szczególny względem § 22 rozporządzenia taryfowego. Ten ostatni określa bowiem możliwość ustalenia opłat za dokonywane czynności kontrole, podczas gdy pierwszy wskazuje sytuacje, w których opłaty te mogą być przez przedsiębiorstwo energetyczne pobierane.

Jak podkreślono na str. 7 niniejszej decyzji, zapisy Taryfy STOEN wskazują wysokość stawek opłat za sprawdzenie stanu technicznego układu pomiarowo – rozliczeniowego, nie określają natomiast żadnych dodatkowych warunków pobrania ww. opłaty od odbiorcy. Z treści Taryfy STOEN nie wynika w szczególności, iż opłata ta jest

pobierana przez przedsiębiorstwo energetyczne jedynie w przypadku, gdy nieprawidłowości w działaniu elementów układu nie stwierdzono w wyniku badania laboratoryjnego. Taryfa ta wskazuje zatem, że opłatę za przeprowadzenie kontroli technicznej układu uiszcza odbiorca niezależnie od faktu, czy układ ten poddano następnie badaniom laboratoryjnym.

Zapisy zawarte w pkt 9.1. Taryfy STOEN nie legalizują jednak działań Spółki, będących przedmiotem niniejszego postępowania. Jak podkreślił Urząd Regulacji Energetyki w piśmie skierowanym do Delegatury UOKiK w Warszawie, „w decyzji zatwierdzającej taryfę dla energii elektrycznej STOEN S.A. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki stwierdził, że taryfa ta jest zgodna z wydanymi na podstawie art. 46 ustawy – Prawo energetyczne przepisami wykonawczymi; należy zatem jednoznacznie przesądzić, że nie można interpretować zapisów taryfy niezgodnie z brzmieniem rozporządzenia”. Oznacza to, że mimo, iż w Taryfie STOEN nie dookreślono w sposób zgodny z przepisem § 37 rozporządzenia taryfowego warunków pobierania opłat za przeprowadzenie kontroli technicznej układu pomiarowo – rozliczeniowego, Spółka nie może pobierając ww. opłaty, nie uwzględniać treści wskazanego przepisu rozporządzenia.

Reasumując, podniesione przez Spółkę argumenty nie podważają interpretacji przepisu § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego przyjętej przez Prezesa Urzędu. Należy przy tym jednoznacznie podkreślić, iż interpretacja ta znajduje swoje potwierdzenie w wykładni tego przepisu dokonanej przez Ministerstwo Gospodarki tj. instytucję, w której została opracowana treść analizowanego rozporządzenia. Okoliczności przedstawione przez STOEN nie przemawiają również za zasadnością stanowiska, zgodnie z którym wskazany przepis rozporządzenia znajduje zastosowanie jedynie w przypadku, gdy układ pomiarowo – rozliczeniowy został poddany badaniom laboratoryjnym.

Biorąc pod uwagę powyżej wskazane okoliczności, należy uznać, iż będące przedmiotem niniejszego postępowania działanie STOEN jest sprzeczne z § 37 ust. 3 rozporządzenia przyłączeniowego, a zatem ma charakter bezprawny.

Dla stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania przez przedsiębiorcę praktyki, określonej w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest także wykazanie, że w wyniku jej stosowania przez przedsiębiorcę naruszony został zbiorowy interes konsumentów. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku - konsumentów. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Działanie Spółki polegające na niezgodnym z prawem obciążaniem odbiorców kosztami sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo – rozliczeniowych mogło bowiem wywołać negatywne skutki w sferze interesów ekonomicznych wszystkich odbiorców, obecnych i przyszłych, na rzecz których STOEN świadczy usługi dostarczania energii elektrycznej. Nie można zatem przyjąć, jak twierdzi Spółka, iż działania te, w związku z tym, że dotyczyły jedynie nieznaczonej liczby odbiorców miały jedynie charakter incydentalny. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w doktrynie, gdy postępowaniem określonego przedsiębiorcy może być dotknięty potencjalny konsument

w analogicznych okolicznościach, to wówczas mamy do czynienia z naruszeniem zbiorowych interesów konsumentów, chociażby faktycznie naruszono interes jednego tylko konsumenta [C. Banasiński, I. Wesołowska, *Ochrona zbiorowych interesów konsumentów*, (w:) *Standardy wspólnotowe w polskim prawie ochrony konsumenta*, pod red. C. Banasińskiego, Warszawa 2004, s. 283]. Zaistnienie przesłanki naruszenia zbiorowego interesu konsumentów nie jest bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy na skutek działania przedsiębiorcy zostały naruszone. Jak wskazuje art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów wyraża się w zagrożeniu, chociażby potencjalnym, interesów nieoznaczonej z góry liczby konsumentów, którzy będąc kontrahentami przedsiębiorcy lub pozostając w kręgu osób, do których działanie przedsiębiorcy może zostać skierowane, ponoszą negatywne konsekwencje tych działań.

W przedmiotowej sprawie, negatywne skutki działań podejmowanych przez STOEN odniosło prawie stu odbiorców. Oczywistym jest jednak, że w przypadku, gdyby większa liczba odbiorców zwróciła się do Spółki o przeprowadzenie technicznej kontroli licznika, kontrola ta nie wykazałaby nieprawidłowości jego pracy, a licznik nie zostałby poddany następnie badaniom laboratoryjnym, niezgodne z prawem działanie Spółki polegające na obciążaniu odbiorców w takiej sytuacji kosztami kontroli technicznej licznika faktycznie wywołałoby skutki w sferze interesów ekonomicznych większej liczby odbiorców. Nie ulega zatem wątpliwości, że zachowania Spółki nie można zakwalifikować jako incydentalne naruszenie prawa poszczególnych konsumentów. Mając na względzie powyższe, należy uznać, iż interes konsumentów naruszony w wyniku działań STOEN nie stanowi sumy indywidualnych interesów poszczególnych odbiorców, lecz ma charakter zbiorowy, co przesądza o możliwości uznania, iż działania te godzą w zbiorowy interes konsumentów.

Jak wynika z powyższego, wszystkie przesłanki konieczne do uznania, iż działanie STOEN wypełnia znamiona opisane w art. 23a ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zostały spełnione. Działanie takie stanowi zatem praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i jako takie jest zakazane. Konieczne jest zatem nakazanie przedsiębiorcy zaniechanie jej stosowania.

Należy podnieść, że w toku niniejszego postępowania Prezes Urzędu, w związku ze złożonym przez Spółkę zobowiązaniem do zaniechania zarzuczanych jej praktyk, rozważył możliwość wydania decyzji, o której mowa w art. 23f ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Artykuł ten stanowi, że jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych we wniosku lub będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 23a, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Stosownie do powyższego, wydanie decyzji na podstawie art. 23f ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest możliwe, gdy skarżony przedsiębiorca zobowiąże się podjęcia lub zaniechania określonych działań, skutkiem czego będzie zapobieżenie zarzuczanych mu naruszeniom. Należy podkreślić, że zobowiązanie się przedsiębiorcy nie obliguje Prezesa Urzędu do wydania decyzji w ww. trybie, a jedynie daje mu taką możliwość. Tym samym poinformowanie przez Spółkę o jej gotowości do podjęcia działań zmierzających do zaniechania naruszeń nie przeciwstawia się wydaniu decyzji w oparciu o art. 23c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Podejmując decyzję o uwzględnieniu bądź nieuwzględnieniu wniosku przedsiębiorcy o wydanie decyzji zobowiązującej go do wykonania określonych działań, bez merytorycznego rozstrzygnięcia, czy działania te

stanowią praktykę określoną w art. 23a ustawy, Prezes Urzędu bierze pod uwagę całokształt okoliczności rozstrzyganej sprawy, w tym materiał dowodowy zebrany w aktach postępowania, zakres naruszeń przedsiębiorcy, jak również skutki uwzględnienia przedmiotowego wniosku. Zgodnie z treścią art. 23f ww. ustawy, decyzję na podstawie tego artykułu wydaje się w przypadku uprawdopodobnienia naruszenia przez przedsiębiorcę przepisów ustawy. Wydanie takiej decyzji, bez potrzeby przeprowadzenia w sprawie postępowania dowodowego, służy skróceniu czasu trwania postępowania. Decyzja na podstawie art. 23f ustawy wydana jest w sytuacji, gdy przedsiębiorca pierwszy reaguje na sygnał o stosowanych przez niego praktykach, sam stara się zapobiegać naruszeniom, a tym samym nie daje podstaw do prowadzenia w sprawie postępowania dowodowego. W przedmiotowej sprawie, Prezes Urzędu w momencie złożenia przez Spółkę zobowiązania do podjęcia czynności mających zapobiec zarzucanym jej naruszeniom dysponował materiałem dowodowym pozwalającym nie tylko uprawdopodobnić stosowanie przez Spółkę określonej praktyki, ale również stosowanie jej udowodnić. W związku z tym, że możliwe było udowodnienie naruszenia przepisów ustawy, a nie tylko jego uprawdopodobnienie, w ocenie Prezesa Urzędu brak było uzasadnienia do podjęcia działań, które nie zmierzałyby do merytorycznego rozstrzygnięcia niniejszego postępowania.

Uwzględniając wskazane powyższe okoliczności, Prezes Urzędu podjął decyzję o niewuwzględnieniu wniosku Spółki.

Rozstrzygając niniejsze postępowanie należy mieć również na względzie, iż stosownie do uregulowań zawartych w art. 23e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki. Odnosząc się w sposób szczególny do charakteru decyzji Prezesa Urzędu wydawanych na podstawie art. 23e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, należy wyjaśnić, iż przedmiotowa decyzja wydawana jest w przypadku, gdy zachowanie przedsiębiorcy nie narusza już w dacie orzekania przepisu art. 23a ww. ustawy. Dodatkowo, należy podkreślić, iż stosownie do art. 23e ust. 3 ww. ustawy, ciężar udowodnienia okoliczności, o których mowa w ust. 1 (a więc sytuacji, w której przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 23a ww. ustawy) spoczywa na przedsiębiorcy. Zatem, stosownie do powołanego przepisu, to przedsiębiorca obarczony jest ciężarem udowodnienia okoliczności, iż jego zachowanie przestało naruszać zakazy praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a więc uzasadniających wydanie decyzji na podstawie art. 23e w miejsce art. 23c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego, STOEN poinformował, iż w związku z wszczęciem przez Prezesa Urzędu postępowania w przedmiotowej sprawie poczynawszy od lipca 2005 r. zaprzestał pobierania opłat zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu. Spółka nie przedstawiła jednak dowodów na zaniechanie praktyki będącej przedmiotem niniejszego postępowania. W związku z powyższym, brak jest podstaw prawnych do wydania na podstawie art. 23e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą jej zaniechanie.

Zgodnie z art. 23c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji uznającej działanie przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Nakaz zaniechania stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zawarty w decyzjach wydanych na podstawie art. 23c ustawy oznacza bowiem nie tylko konieczność zaniechania przez przedsiębiorcę nielegalnych działań na przyszłość, ale także usunięcie zaistniałych

skutków stosowanej praktyki. W celu zapewnienia wykonania nakazu określonego w pkt I sentencji niniejszej decyzji, Prezes Urzędu uznał za zasadne nałożenie na Spółkę obowiązku publikacji w prasie oświadczenia o treści wskazanej w pkt II sentencji tej decyzji. Z uwagi na potrzebę ochrony interesów ekonomicznych konsumentów, zdaniem Prezesa Urzędu, celowym jest poinformowanie odbiorców STOEN o naruszeniach, których dopuszczała się Spółka oraz o aktualnie przyjętych przez Spółkę zasadach rozliczania kosztów sprawdzenia prawidłowości działania układów pomiarowo – rozliczeniowych na żądanie odbiorcy.

Wobec powyższego, orzeka się jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

Otrzymuje:

STOEN S.A.
ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 41
00-347 Warszawa